

Aan de Staatssecretaris van
Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Dhr. P. Blokhuis
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Datum 3 juli 2020 Uw kenmerk n.v.t.
E-mail adviesrsj@minjenv.nl Ons kenmerk RSJ/101/2946955/2020/IK/TvV

Onderwerp Advies Reparatiwetsvoorstel Wvggz en Wzd

Geachte heer Blokhuis,

De Afdeling advisering van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (hierna: de RSJ) heeft met interesse kennis genomen van de Reparatiwet met betrekking tot de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten (Wzd). In deze Reparatiwet wordt onder andere aandacht besteed aan de rechtspositie van reguliere ggz-patiënten die tijdelijk in een instelling voor de verpleging van ter beschikking gestelden (hierna: tbs-kliniek) worden geplaatst. De RSJ heeft recent nog aandacht gevraagd voor deze rechtspositie in het advies *Conceptwetsvoorstel Reparatiwet forensische zorg*.¹ Het stemt de RSJ positief te zien dat daar in de Reparatiwet Wvggz en Wzd verder op wordt in gegaan.

Het kan voorkomen dat reguliere ggz-patiënten (zonder strafrechtelijke titel) worden geplaatst in een tbs-kliniek. Het gaat hierbij om een kleine groep patiënten waarbij plaatsing in een tbs-kliniek is aangewezen aangezien alleen daar het noodzakelijke beveiligingsniveau kan worden geboden.² De rechtspositie van deze groep patiënten was lange tijd onduidelijk gezien het samengaan van regels en beperkingen voortvloeiend uit zowel de Wvggz als uit de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden (Bvt). De memorie van toelichting bij de Reparatiwet Wvggz en Wzd maakt nu duidelijk dat het systeem van de Wvggz met deze plaatsing niet wordt doorbroken en dat het klachtrecht onder de Wvggz tevens uitgeoefend kan worden ten aanzien van de – van overeenkomstige toepassing verklaarde – onderdelen van de Bvt.

De RSJ geeft via deze brief graag een inhoudelijke reactie op deze verduidelijking uit de Reparatiwet Wvggz en Wzd. Hierbij noemt de RSJ de volgende aandachtspunten:

¹ RSJ, *Advies conceptwetsvoorstel Reparatiwet forensische zorg*, 4 februari 2020, p. 5-6.

² Consultatieversie Reparatiwet Wvggz en Wzd (memorie van toelichting), p. 16-17.

1. Ontbrekende klachtmogelijkheid bij plaatsing op grond van artikel 8:11 Wvggz

De Wvggz geeft de rechter de mogelijkheid om in de zorgmachtiging op te nemen dat een reguliere ggz-patiënt in een tbs-kliniek wordt geplaatst. Dit staat in artikel 6:4 lid 3 en 4 Wvggz. Artikel 6:4 lid 5 Wvggz vereist in dat geval dat een aantal onderdelen van de Bvt (de zogeheten 'beheersbevoegdheden') in de zorgmachtiging van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. Naast deze mogelijkheid is plaatsing van reguliere ggz-patiënten in een tbs-kliniek mogelijk in geval van een noodsituatie, op grond van artikel 8:11 Wvggz. Artikel 8:12 lid 8 Wvggz bepaalt in dat geval, net als artikel 6:4 lid 5 Wvggz, dat enkele onderdelen van de Bvt voor de duur van deze plaatsing van overeenkomstige toepassing worden verklaard.

In de Reparatiewet Wvggz en Wzd wordt door toevoeging van lid 2 aan artikel 10:3 Wvggz duidelijk dat de ggz-patiënt een klachtrecht toekomt ten aanzien van beslissingen die zijn genomen op grond van de Bvt-onderdelen genoemd in artikel 6:4 lid 5 Wvggz. Deze aanpassing van artikel 10:3 Wvggz ziet hiermee enkel op een plaatsing in de tbs-kliniek op grond van artikel 6:4 lid 3 en 4 Wvggz jo. artikel 6:4 lid 5 Wvggz. Plaatsing op grond van artikel 8:11 Wvggz jo. artikel 8:12 lid 8 Wvggz wordt hier niet genoemd. Ten aanzien van deze groep patiënten kan daardoor onzekerheid over de rechtspositie blijven bestaan.

- De RSJ adviseert om in artikel 10:3 lid 2 Wvggz zowel naar artikel 6:4 lid 5 Wvggz, als naar artikel 8:12 lid 8 Wvggz te verwijzen.

2. Verwijzing naar vervallen Bvt-artikelen

In het voorgestelde artikel 10:3 lid 2 Wvggz wordt verwezen naar artikel 7 lid 1 en 3 Bvt. Artikel 7 Bvt is echter per 1 januari 2019 komen te vervallen. Eenzelfde tekst is nu opgenomen in artikel 3:4 lid 1 en 2 Wet forensische zorg (Wfz).

- De RSJ adviseert in artikel 10:3 lid 2 Wvggz te verwijzen naar artikel 3:4 lid 1 en 2 Wfz, in plaats van naar artikel 7 lid 1 en 3 Bvt.

3. Ontbrekende klachtmogelijkheid bij overgedragen bevoegdheden (artikel 7 lid 2 Bvt, toekomstig artikel 3 Bvt)

In artikel 6:4 lid 5 Wvggz en artikel 8:12 lid 8 Wvggz wordt in het geheel niet verwezen naar artikel 7 lid 2 Bvt. Hierdoor kan over de toepassing van dit artikellid niet worden geklaagd op grond van artikel 10:3 Wvggz.

In artikel 7 lid 2 Bvt stond de mogelijkheid geregeld voor het hoofd van de tbs-kliniek om bevoegdheden over te dragen aan personeelsleden en medewerkers. Een dergelijke overdrachtmogelijkheid helpt de praktijk in de uitvoering van de beheersbevoegdheden uit de Bvt.³ In geval van overdracht van deze bevoegdheden is het van belang dat een reguliere ggz-patiënt, die tijdelijk in een tbs-kliniek verblijft, een klachtmogelijkheid heeft ten aanzien van de beslissingen die daaruit voortvloeien.

De tekst van artikel 7 lid 2 Bvt staat nu opgenomen in artikel 3.6 lid 1 Besluit forensische zorg. In de Reparatiewet van de Wet forensische zorg is er echter voor gekozen deze materie weer op wettelijk niveau te regelen. Daartoe is voorgesteld deze tekst op te nemen in het toekomstige artikel 3 Bvt.

³ T.A.M. Louwe, 'De rechtspositie van ggz-patiënten die met een zorgmachtiging worden opgenomen in tbs-klinieken: wettelijk hiaat in rechtsbescherming', *Journaal Ggz en Recht* 2020/3.

- De RSJ adviseert het toekomstige artikel 3 Bvt van overeenkomstige toepassing te verklaren in artikel 6:4 lid 5 Wvoggz en artikel 8:12 lid 8 Wvoggz. Daarnaast wordt geadviseerd het toekomstige artikel 3 Bvt te noemen in artikel 10:3 lid 2 Wvoggz.

4. Gecombineerde beklag- en klachtencommissie

In de memorie van toelichting bij de Reparatiewet Wvoggz en Wzd staat dat het is toegestaan om de beklagcommissie, die reeds is aangesloten bij de tbs-kliniek, zodanig in te richten dat zowel aan de eisen van de Bvt als aan de eisen uit hoofdstuk 10 Wvoggz wordt voldaan.⁴ Tot 2020 hebben beklagcommissies, aangesloten bij een tbs-kliniek, mede als klachtencommissie op basis van de Wet Bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) gefunctioneerd. De RSJ erkent dat hiermee in de vereiste structuur voor een adequate behandeling van klachten van deze specifieke groep patiënten wordt voorzien. Gezien de complexiteit van de onderhavige regelgeving vraagt deze oplossing om een nauwgezette implementatie en evaluatie.

- De RSJ adviseert in de memorie van toelichting specifiek te zijn over de inrichting van de beklagcommissies, zodat duidelijk is op welke manier aan zowel de eisen van de Bvt als aan de eisen uit hoofdstuk 10 Wvoggz wordt voldaan.
- De RSJ adviseert om de afhandeling van Wvoggz-klachten betreffende beheersmatige aspecten binnen de tbs-kliniek bij toekomstige evaluaties expliciet te benoemen.

5. Rechtsbescherming met betrekking tot de informatie- en hoorplicht

In artikel 6:4 lid 5 Wvoggz en artikel 8:12 lid 8 Wvoggz zijn artikel 7 lid 1 en 3 Bvt, artikel 42 lid 5 Bvt, artikel 44 Bvt en de hoofdstukken V, VI en VII van de Bvt voor de duur van de plaatsing van overeenkomstige toepassing verklaard. De betreffende ggz-patiënt kan hierdoor onder meer worden beperkt in zijn bewegingsvrijheid en in zijn contact met de buitenwereld. Hoofdstuk XII Bvt regelt een informatie- en hoorplicht met betrekking tot een aantal van deze beheersbevoegdheden.

Nu hoofdstuk XII niet wordt genoemd in het voorgestelde artikel 10:3 lid 2 Wvoggz, lijkt het erop dat bij de behandeling van klachten niet hoeft te worden getoetst op het naleven van deze informatie- en hoorplicht.⁵ Het is de RSJ niet duidelijk waarom reguliere ggz-patiënten binnen de tbs-kliniek niet dezelfde rechten hebben met betrekking tot de informatie- en hoorplicht als tbs-gestelden.

- De RSJ adviseert enkele onderdelen van hoofdstuk XII Bvt van overeenkomstige toepassing te verklaren in artikel 6:4 lid 5 Wvoggz en artikel 8:12 lid 8 Wvoggz en daar tevens naar te verwijzen in artikel 10:3 lid 2 Wvoggz. In dat kader kunnen artikel 53, lid 1, 3 en 4 Bvt en artikel 54, lid 1 en 3 Bvt van overeenkomstige toepassing worden verklaard. Hierbij moet in artikel 54 lid 3 Bvt expliciet worden opgenomen dat het hoofd van de tbs-kliniek in zijn beslissing vermeldt dat de rechtsmiddelen niet op grond van de Bvt bij de beklagcommissie van de tbs-kliniek open staan, maar bij de klachtencommissie op grond van de Wvoggz.

De RSJ hoopt u met bovenstaande aandachtspunten van dienst te zijn geweest en is graag bereid tot een nadere toelichting.

⁴ Consultatieversie Reparatiewet Wvoggz en Wzd (memorie van toelichting), p. 16-17.

⁵ T.A.M. Louwe, 'De rechtspositie van ggz-patiënten die met een zorgmachtiging worden opgenomen in tbs-klinieken: wettelijk hiaat in rechtsbescherming', *Journaal Ggz en Recht* 2020/3.

Met vriendelijke groet,

Namens de Afdeling advisering van de Raad voor Strafrechtstoepassing en
Jeugdbescherming,

Frederieke Leeflang, algemeen voorzitter

